

СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Н.М. Савченко, к.е.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Управлінський контроль є системою, що постійно розвивається, потребує перманентного удосконалення при зміні економічних умов діяльності. В зв'язку з цим головним завданням, що ставиться перед власниками, апаратом управління виступає запровадження міжнародного досвіду в практику вітчизняних підприємств таких процедур управлінського контролю, які будуть сприяти прийняттю обґрунтованих поточних та стратегічних управлінських рішень [1]. Тому при побудові системи управлінського контролю суб'єкт господарювання має враховувати основні його елементи (рис. 1) за для забезпечення ефективності функціонування й інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Рисунок 1. Елементи системи управлінського контролю як інструмент інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень

Розглянемо ці елементи більш детально:

1. Контрольне середовище – є середовищем, в якому функціонує підприємство і яке має внутрішню і зовнішню складову. При цьому, необхідним є проведення перманентного аналізу його стану.

2. Контрольні змінні – є ключовими факторами від яких залежить досягнення цілей підприємства. Такими факторами можуть бути: фактори ризику та фактори, що впливають на вартість досягнення цілей суб'єкта господарювання.

3. Стандарти контролю відносяться до основних компонентів системи управлінського контролю в підприємстві, так як саме вони мають забезпечувати кількісне відображення контрольних змінних. Стандарти контролю можуть мати в своїй основі різні складові (бюджетний контроль, історичні стандарти тощо) і в кожному підприємстві вони можуть відрізнятися.

4. Бухгалтерська управлінська звітність – забезпечує вимірювання, реєстрацію та узагальнення у звітних формах всіх господарських операцій в розрізі видів діяльності. Саме підприємство розробляє систему управлінської звітності – визначає її форми, строки та періодичність подання.

5. Виконання оцінки – підприємство повинно мати дієвий механізм взаємодії даних управлінської звітності з даними стандартів управлінського контролю та проведення на цій основі оцінки інформаційного масиву.

6. Коригування відхилень – процес внесення коректив у виявлених негативних відхиленнях між фактичними даними і стандартами контролю після виконання оцінки. Підприємство має оперативно коригувати відхилення після здійснення процесу оцінки.

7. Оцінка ефективності – є процесом визначення рівня результативності або ж іншими словами ефективності функціонування системи управлінського контролю. Слід зазначити, що результативність та ефективність діяльності підприємства в цілому, відрізняється від результативності та ефективності конкретного управлінця чи працівника. При здійсненні управлінського контролю в підприємстві увагу більшою мірою необхідно зосередити на оцінці роботи саме конкретного управлінця (працівника).

8. Основне призначення механізму стимулювання – це винагорода за добре виконану роботу та, відповідно, покарання за поганий результат. В підприємстві мають поєднуватися результати використання контрольних процедур в системі управлінського контролю з механізмом стимулювання для забезпечення довгострокового ефективного функціонування першого.

9. Комунікація – це процес своєчасного інформування керівництва вищого рівня, свого роду основа і запорука успішного управлінського контролю. Підприємство повинно сприяти розширенню комунікаційних зв'язків в процесі функціонування управлінського контролю.

10. Моніторинг – система спостереження, яка має слідувати за якістю реалізації пропозицій, сформульованих системою управлінського контролю в підприємстві. Це свого роду індикатор контролю в контролі.

Так як контрольне середовище є першим елементом системи управлінського контролю, то являється основою інших його складових. Таким чином, суб'єкт господарювання має можливість проаналізувати середовище управлінського контролю в першу чергу, а інші елементи будуть використовуватись в залежності від одержаних результатів.

Перелік посилань:

1. Савченко Р. О. *Процедури управлінського контролю* / Р. О. Савченко, Н. М. Савченко // *Економіка та держава*. – 2016. – № 9. – С. 34-40.